

HUSK – KUNST SKAL SES I VIRKELIGHEDEN

Nivaagaards Malerisamling
Gammel Strandvej 2, 2990 Nivå
Tirsdag til fredag kl. 12-16
Weekender og helligdage kl. 11-17
Aftenåbent hver onsdag til kl. 20
Mandag lukket

NIVAAGAARDS
MALERISAMLING

DEN LILLE KUNSTAVIS NR. 2

Viggo Rivad. On the Road
9. september 2012 – 20. januar 2013

Viggo Rivad On the Road

”Se, hvad jeg har set”, er ord, der i mere end 70 år har dannet ramme for den prisbelønnede fotograf Viggo Rivads arbejde. Det særlige talent hos Rivad ligger netop i det at se; se igennem, ind i og bagom, og gøre det ellers oversete nærværende.

Med en forkærlighed for de udstødte samfundslag har Rivad skildret mennesker i verden; de anonyme, de små, de fremmede, de ligegyldige. Hans produktion viser folk og hverdagshændelser, der i mørkekammeret er blevet til historier, som ellers ville være blevet glemt.

Viggo Rivad har insistere på altid at have kunstnerisk frihed – at tage de billeder, der lå ham på sinde. Derfor har Danmarks største humanistiske fotograf altid ernæret sig som taxachauffør. På vejene i og omkring København har han set og fotograferet menneskeskæbner, der kom hans vej forbi. On the Road har han været hele sit liv – til stor glæde for alle os andre.

Nivaagaards Malerisamling
Michael Bjørn Nellemann

”Livet er HER. Det er her NU. Det er hårdt. Det kan være håbløst. Det kan være tungt men blodet pulserer, og hjertet banker og man kan gribe livet og tage sin skæbne i egen hånd. Man kan kæmpe for alt, hvad man har kært, og i det opstår livsfylden. Her begynder kærligheden og forelskelsen og følelsen af broderskab, og i Viggo Rivads billeder skildres disse magiske øjeblikke bedre end hos de fleste, fordi det er billeder der nok udtrykker håb og trods men aldrig romantisk sentimentalitet.”

– Torben Weirup, Set, Fotografier 1948-1994, Gyldendal, 1994.

DAV'S, KØBENHAVN, 1955 ”Billedet hedder DAVS. Det var fordi der engang var en tunnel under jorden på Rådhuspladsen i København, hvor man gik ned ad en trappe. Der var dels en lang tunnel, hvor man kunne gå under trafikken på pladsen uden at blive kørt ned og dels et toilet. Da jeg en dag kom ned og skulle på toilettet i et nødvendigt ærinde, så jeg den der lange tunnel med lyset i loftet og synes det var et spændende motiv. Jeg tog straks et billede med min rollerflex af nogle tilfældige mennesker, der kom gående og tænkte, at det var et rigtig godt billede, men det kunne laves bedre. Da jeg så kom hjem og fik det fremkaldt tegnede jeg med en fedtskriver mellem to mennesker, der kom gående hver for sig, at de holdt hinanden i hånden. Man ser dem som silhuet og jeg tænkte, at 'her er billedet'. Så gik jeg atter ned og fik to af mine venner, en fra min arbejdsplads (jeg arbejdede på telefonselskabet dengang) og hans kone til at gå ned i tunnelen. I dag siger man hej, men dengang sagde man Dav's, altså ligesom goddag og det kaldte jeg billedet.” – Viggo Rivad

EFTERÅR 2012
20 KR

BARCELONA, RAMBLAEN, 1953 ”Dette billede er fra Barcelona fra Ramblaen, hvor jeg gik. Det er altså en åben gade med en masse restaurationer, der ligner hinanden. Der stod jeg og så de der letlevende damer. Lidt afdankede kan man jo nok sige. I hvert fald hende i midten. Det ville jeg gerne have et billede af. Men den midterste dame dér, hun opdagede mig, selv om jeg prøvede at skjule mig i nogle buske udenfor. Hun blev meget sur og kastede vin i hovedet på mig. Så kunne jeg jo ikke være andet bekendt end at gå frem og undskylde mange gange. Hun spurgte hvad jeg skulle bruge billedet til. Og jeg svarede at tjaa det vidste jeg ikke, jeg ville gerne bare fotografere alle disse mennesker jeg ser her på Ramblaen. Det liv der er her.” – Viggo Rivad

”Mit yndlingsbillede er
altid det næste” – Viggo Rivad

ISBN 978-87-90054-22-9
Tekster: Banja Rathnov og
Viggo Rivad
Redaktion: Anne Katrine
Teglgaard Koch
Grafisk design: Trefold

Tak til Viggo Rivad
Museumsdirektør Ingrid
Fischer Jonge, Museet for
Fotokunst, Odense
Jens Erdmann Rasmussen,
Det Nationale Fotomuseum

KNIPPELSBRO, PARIS I KØBENHAVN, KØBENHAVN, 1948. ”Det er fra Knippelsbro i København. Her tog jeg et af de første billeder, hvor jeg oprindeligt selv var model, for jeg kendte ikke rigtig nogen dengang og jeg turde ikke spørge tilfældige forbipasserende. Senere fandt jeg ud af, at jeg kunne lave det med en af mine arbejdskammerater. Jeg arbejdede på en fabrik dengang og så fik jeg ham og hans kæreste til at stille sig op under lampen. Det var en lille konkurrence i Politiken, der hed Paris i København og til det formål havde jeg lavet et skilt med arrondissement, der skulle hænge oppe på væggen, hvor jeg skrev Quai d’Anjou og fik en til at holde det med en snor.”
– Viggo Rivad

MENNESKET I CENTRUM

Viggo Rivad er en af Danmarks vigtigste fotografer i det 20. århundrede. Han tilhører den humanistiske tradition af fotografer, der efter anden verdenskrig forsøgte at genfinde troen på mennesket efter krigens rædsler. Han er autodidakt kunstner med et stort medfødt talent for komposition og ikke mindst empati for sine medmennesker. For at vinde økonomisk og derigennem kunstnerisk frihed har han det meste af sit liv ernæret sig som taxachauffør i København. Dermed har han kunnet tage de billeder, som han selv mente var de vigtigste. Viggo Rivad er dansk dokumentarfotografis pionér.

FAMILY OF MAN

I 1950 lavede den amerikanske fotograf Edward Steichen, der var direktør for den fotografiske afdeling på MOMA i New York, et enestående fotografisk projekt som rejste verden rundt i 5 år. The Family of Man skulle vise verden efter anden verdenskrig, at alle mennesker er lige. Vi har alle de samme livsvilkår: vi fødes, vi elsker, vi græder, vi ler. Vi forsvinder fra jordens overflade og vi kæmper alle hver vor kamp for livet.

Steichens begrundelse for det idealistiske projekt lød således: ”Udstillingen viser fotografiets kunst som et dynamisk middel til at give tanker form og bringe mennesker til at forstå hinanden. Dens hensigt er at spejle de almengyldige træk og følelser i hverdagslivet – vise at menneskene i det væsentlige er ens verden over.

Vi har søgt og udvalgt fotografier fra hele verden, der viser tilværelsens spændvidde fra vugge til død med hovedvægten lagt på menneskets egne hverdagsforhold, familien, samfundet, og den verden vi lever i – motiverne spænder fra spædbørn til filosoffer, fra børnehaver til universiteter, fra primitive folk til De Forenede Nationers Råd. Family of Man er skabt i lidenskabelig kærlighed til mennesket og tro på det.”

I 2012 er disse ord vigtigere og mere aktuelle end nogensinde.

VI MENNESKER

Viggo Rivad så udstillingen på Charlottenborg i 1955. I København hed udstillingen Vi mennesker. Rivad så den sammen med 89.999 andre danske gæster, og den gjorde et uudsletteligt indtryk på ham. ... >

GRETHE, PARIS, 1958 ”Vi var i Paris i 1958 og boede på et lille hotel. Jeg kan ikke huske hvad det hed. Det kan være taget mange steder. Men jeg synes det har sådan lidt parisisk stemning over sig. Jeg kan godt lide det. Jeg har selvfølgelig været en stor beundrer af fransk fotografi, som jeg gennem tiderne har haft stor forkærlighed til. Cartier-Bresson og alle de andre store fotografer. Dem har jeg altid været inspireret af.” – Viggo Rivad

ET FARVEL, 1962 ”Et farvel til livet kan ske på mange måder. Døden kan komme brutalt, fra det ene sekund til det andet. Den kan komme snigende, pinefuldt. Trække afgørelsen i langdrag. Den kan være en befrielse – en løsning. Den kan være bitter, ond. Men den kan også være en værdig, omend vemodig afslutning på et langt liv. Næsten varm. En bekræftelse af det evige spil: udfangelse – fødsel – død; hvor vi alle engang skal spille hovedrollen. Det er spillets regler. At acceptere dem kan være svært. At leve med dem kan gøre afskeden lettere.” – Viggo Rivad

”Når mennesker venter døden i utilgængelige bjerge eller angste går den i møde under henrettelser og opstande. Alle vegne er fotografen. Han er den som aldrig hjælper, men han er der og han hjælper endda, for han gør virkeligheden synlig for os”. – Peter Seeberg, *Bipersonerne*, 1956

Han skrev i sit eksemplar af kataloget, at hvis han en dag kunne lave billeder som disse, ville han måske blive mere lykkelig og finde sin egen vej.

De sort/hvide fotografier med mennesker fra alle klodens egne, som alle laver de samme ting, er symptomatisk for den dybe respekt og den kærlige og nænsomme måde mennesket skildres på i Rivads værk. Viggo Rivad er Danmarks fornemmeste eksponent for det humanistiske fotografi, der i udlandet især tegnes af mange kendte, ofte franske, fotografer som bl.a. Henri Cartier-Bresson, Izis, Willy Ronis, Robert Doisneau, Édouard Boubat og schweitzeren Sabine Weiss. De Centraleuropæiske kunstnere som George Brassai (1899-1984) og André Kertész (1894-1985), begge af ungarsk afstamning, satte for alvor gang i fotografiet som kunstart og dannede forbilleder for alle disse yngre fotografer.

Fællestræk og karakteristika for alle de humanistiske billeder er en stor kærlighed til og respekt for mennesket. Ofte skildres de i hverdagssituationer; en gadefejr, en blomstersælger, fiskere ved Seinens bred, på broer, tit i modlys eller tåge og med våde brosten. Menneskerne griner, elsker, danser, slæber, græder, falder i staver, køber brød og vin eller vises i andre dagligdags øjeblikke. Uden sentimentalitet og med stor værdighed.

Viggo Rivad skildrer folk på et loppetory, en concierge, der læser avis, en dreng

der, henter brød, sin kone, der tager strømper på og mange andre hverdagsøjeblikke. Det er ikke stjalne øjeblikke, men vidnesbyrd om nutiden, dokumenteret for eftertiden. Sådan levede vi, sådan elskede vi og sådan græd vi – også – i vores tid. Motiverne er ikke blot dokumenter over hans egen tid, men bliver ligesom Leonardos Mona Lisa og Kysset ved Hotel de Ville af den franske fotograf Robert Doisneau, ikoner over og en hyldest til mennesket. Han viser dets værdighed på trods af ofte hårde vilkår. At Viggo Rivads yndlingsfilm er *Den røde ballon* fra 1956 af Albert Lavoissier og *Den tredje mand* af Carol Reed fra 1949 kan ikke undre nogen.

AT FOTOGRAFERE MED HJERTET

Tidligt forstod Viggo Rivad at fotografiet kunne bruges til at udtrykke følelser og tanker på samme måde som maleri, skulptur og andre kunstformer. Det specifikke ved fotografiet er dets forhold til virkeligheden. Der tages afsked med øjeblikket, idet der trykkes på udløseren. Samtidig fastfryses det til evigt minde og forbliver på nethinden, akkurat som det blev forevigt.

Viggo Rivad er opvokset i små kår som yngste barn af en søskendeflok på fem. Hans mor, som opdrog børnene alene, efter at faderen havde forladt hjemmet, var en kærlig og socialt engageret mor med et stort overskud. Hun bekymrede sig ofte om,

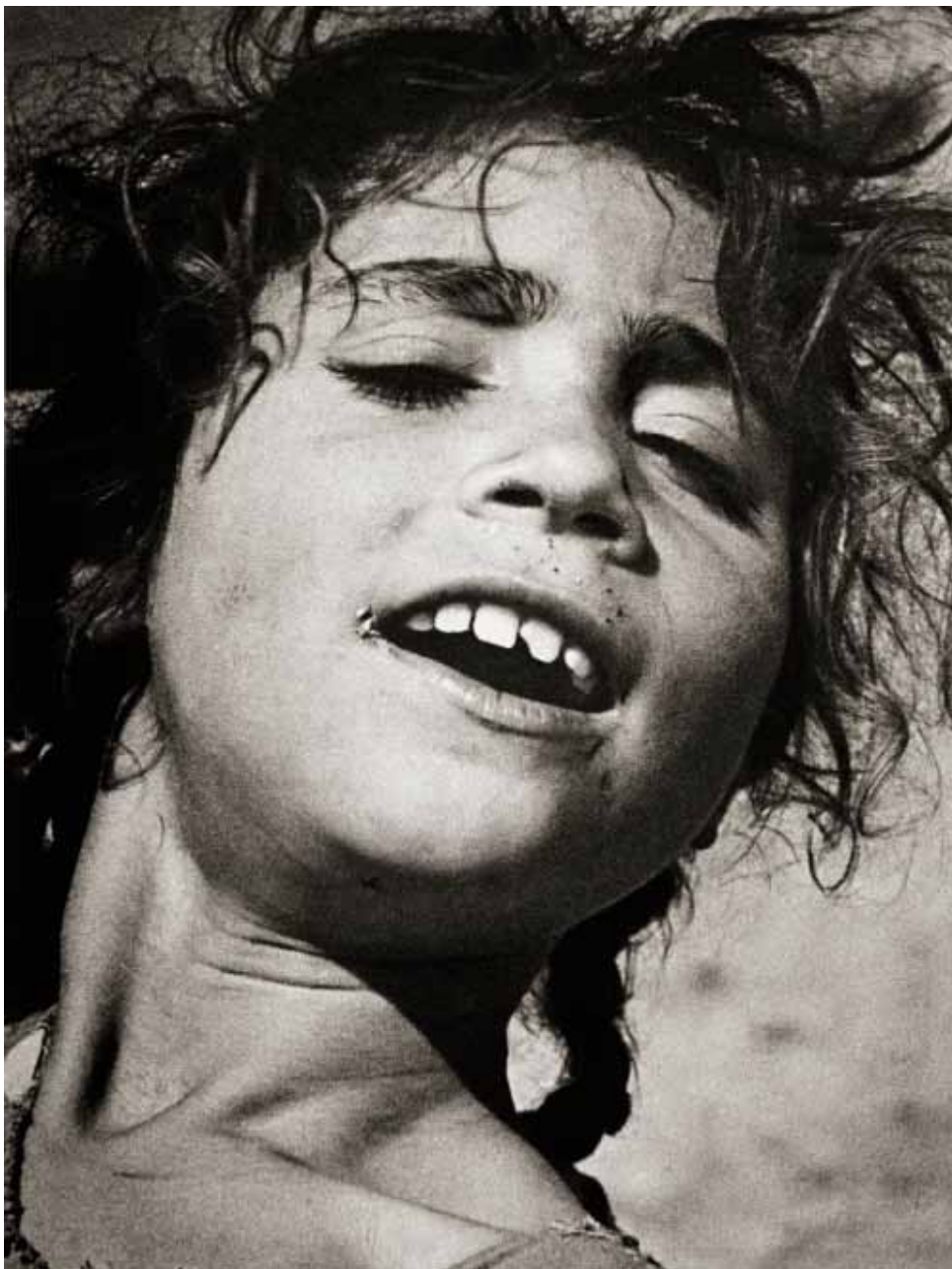
B&W TEGLHOLMEN, 1975 "De arbejdede i et inferno der lignede Dantes Helvede.

Jeg kom der i tre måneder og fotograferede. Et år efter lukkede virksomheden. En af de unge arbejdere sagde til mig: "Sporene i de gamles ansigter skræmmer... Her bliver du ikke hængende, hvis du vil bevare dit helbred." Min bedstefar arbejdede på Østre Gasværk i 1920'erne. De kunne ligeså godt være taget på den tid." – Viggo Rivad

hvad der mon skulle blive af lille Viggo. Han troede en overgang han skulle være professionel cykelrytter, men han begyndte hurtigt at fotografere og fremkalde sine billeder under sofaen i den lille lejlighed på Frederiksberg. Viggo Rivad begyndte tidligt at sende billeder ind til fotokonkurrencer i aviser bl.a. Politiken. Han vandt ofte, og et af de første billeder forestiller Magstræde i modlys med to mennesker, der kommer gående. Et andet hedder "Paris i København" og viser et kærestepar under en lygte på Knippelsbro, med et gadeskilt, som skal ligne Quai d'Anjou i Paris. Morgenstemninger fra Frederiksberg Have og motiver fra Paris er blandt nogle af Viggo Rivads allersmukkeste fotografier. Ofte iscenesatte han sine fotografier i flere uger og måneder, så de blev akkurat som han ville have, de skulle se ud, lysmæssigt og kompositorisk. Typisk for Viggo Rivad er det specielle lys, de bløde kurver og de klassiske beskæringer. Rivad havde lært klassisk tegning på et kursus, men der var ikke råd til anden uddannelse. Så det blev den autodidakte vej, der blev hans. Den var åbenbart heller ikke så dårlig. Han er blevet hædret med mange priser gennem årene, bl.a. Thorvald Bingesbøll Medaljen i 1984 og Fogtdals hæderspris i 2004. Fra 1970-78 var han medlem af kunstnergruppen M59, og i 1999 fik han, som første danske fotograf, statens livslange ydelse. Fotografiet blev anerkendt som kunstform efter et langt livs hårdt slid i taxaen.

Krigen afskar folk fra at rejse ud og derfor tog Viggo Rivad med stor eventyrlyst og appetit på livet, ned gennem Europa, lige da den sluttede. Hans tidlige Pariserbilleder er blandt de allerbedste og smukkeste, han har taget. Et af varemærkerne for Viggo Rivads værker er hans sociale indignation, der lyser ud af mange billeder bl.a. Kofoeds Skole (1975), Fredensgården (1973) og billederne fra B & W, Tegholmen (1975). Den "lille" i samfundet har han altid følt sig beslægtet med og han siger selv, at han gerne ville vise dem ingen fotograferede. En flygtning, en enlig bondemand, de udstødte og det fallerede. Bydele som forsvandt og kunstens tilvejebringelse hos kunstneren hjemme i atelieret.

Senere rejste Rivad til Mexico, Cuba, Egypten, Kina, Rusland, Jugoslavien og Yemen. Han har skildret de gamle samfund, hvor de støder sammen med det moderne. Den globaliserede verden har interesseret ham tidligt. Selv siger han at "det tit er i den enkeltes historie, at den store historie findes". Han har levet et langt liv med forkærlighed for mennesker. I mørkekammerets magi, Viggo Rivads lille køkken i den to-værelses på Amager, forvandlede de rå billeder til endeløse gradbøjninger af sort og hvid. Han har gennemfotograferet sin tid, alt sammen med hjertet, og på denne måde vist en hel generation og mange flere, hvad medmenneskelighed vil sige.

ZIGEUNERPIGE, 1954 "Billedet er fra Granada i Spanien. Jeg er som regel ret tidligt ude om morgenen. For at komme ud inden der kommer for mange turister omkring eller mennesker overhovedet. Pludselig kommer der en mager, senet zigeunerkvinde rendende ned idet hun råber baylare, baylare og hun er fulgt af tre piger. Jeg tænkte, at der var jeg vel nok heldig. Jeg gjorde mit rollerflex klar og lige idet jeg har fået stillet lys og det hele ind og de står foran og begynder at danse, da vender hun sig om og stikker hånden bagud. Så jeg måtte til lommerne alligevel. Nevermind tænkte jeg og gav hende hvad der svarer til 2-3 kroner. Og så dansede de i et minut. Der var 12 billeder i mit rollerflex. Jeg får i farten taget fire billeder og rykker nærmere og får taget fire billeder på halvdistance og så fire billeder på heldistance helt oppe under næsen. Det er nærmest et portræt, hvor ansigtet fylder hele billedet. Hun står med hånden bag hovedet og et vilt hår, der omkranser ansigtet. Hun har sådan et vildt udtryk i ansigtet, som om hun siger traa-la-laaaaaaa, spontant udtryk. Jeg tænkte "Der er billedet". Jeg sendte senere billederne til Amerika, hvor jeg vandt en konkurrence i Popular photography. Det var tre premier med tre billeder, fra samme serie, taget på samme film inden for et minut. Det var en god timeløn."

– Viggo Rivad

”Det er tit i den enkeltes historie, at den store historie findes” – Viggo Rivad

ZIGEUNERDANS, 1954

VIGGO RIVAD BLEV I 1984 TILKENDT BINDESBØL MEDALJEN MED FØLGENDE BEGRUNDELSE:

”Viggo Rivad arbejder inden for den bundne kunst, fotografiet. Han har med pionérånd medvirket til at det også herhjemme er blevet naturligt at finde fotografi på kunstudstillinger. Den fotografiske kunst er af karakter dokumentarisk, men den er helt bundet til hvad et menneske ser med fotografiapparatets objektive øje. Fotografen må være rede, når et motiv viser sig – han kan ikke tvinge noget. Motivet opsøger sin fotograf. Viggos følsomme og stærke formvilje er hans afgørende forudsætning for så mesterligt at udnytte fotofilmens fine modulationer af lys og farve. Med Thorvald Bindsbøll Medaljen udmærkes Viggo Rivad for sine menneskeskildringer i fremragende fotografier.”

VENEDIG, 1954 ”Man får indtryk af en mand, der stormer gennem verden med en umættelig nysgerrighed overfor det fremmedartede – især de fremmedartede mennesker, eller de almindelige menneskers fremmedartede tilværelse. Forundret følger han dem på gaden, ser hvordan de går, hvor de går hen og hvad de foretager sig på deres ukendte færd” – Kunsthistorikeren Erik Fischer om Viggo Rivad

”Kærligheden til mennesket gennemstrømmer hans kunstneriske arbejde”

– Ingrid Fischer Jonge

HVIS DU VIL VIDE MERE ...

VIGGO RIVADS BØGER

8 skildringer (1975)

Mexicansk hverdag (1978)

Fra Venezia (1980)

Set, fotografier 1948-1994 (1994)

Amra. En nubisk Kvinde (1998)

Viggo Rivad i Sundby (1999)

Vennerne i Aswan (2000)

Kærlighed (2004)

101 Danske billedkunstnere (2004)

BØGER OM VIGGO RIVAD

Viggo Rivad mellem lys og skygge, Lars Schwander 2000

Dansk fotografihistorie redigeret, Mette Sandbye 2004

Fotografi i diamanten, Ingrid Fischer Jonge 2004

Fotografen Viggo Rivad, Carlo Pedersen 2008

FREDENSGÅRDEN, 1973 "Fredensgården eksisterer ikke mere. Fotografierne er en dokumentation af et boligmiljø. Om hvordan en gruppe unge mennesker havde indrettet sig, boede. På vilkår de selv havde accepteret. Det var ikke herskabslejligheder, tværtimod, men man levede helt og fuldt. Der var atmosfære. Et menneskevarmt miljø, fandenivoldsk livsglæde, trods store modsætninger. Sammenhold i modgangen, en kommen hinanden ved, som det kan være svært at finde i de mere veletablede kredse." – Viggo Rivad

RUNDT OM Udstillingen

September

DEN 9. KL. 14.00: Gratis omvisning. Viggo Rivads liv og værk

DEN 12. KL. 17.00: Gratis omvisning i udstillingen ved kunsthistoriker Banja Rathnov

Cafeen tilbyder: Dampet fisk med kartoffelgryde. Pris 115 kr.

DEN 19. KL. 17.00: Gratis omvisning i udstillingen ved fotohistoriker Tove Thage

Cafeen tilbyder: Kylling i hvidvin. Pris: 115 kr.

Oktober

DEN 6. KL. 11.00-16.00: Fotobogen som samlereobjekt. Danske og internationale fotobøger fra 1900 til i dag. Forlag, gallerier, museer, antikvarier og samlere præsenterer og sælger deres bedste fotobøger. Viggo Rivad udstillingen *On the Road* danner den inspirerende ramme for arrangementet. Gratis når entreen er betalt

DEN 10. KL. 17.00: Gratis omvisning i udstillingen ved forfatter og fotograf Carlo Pedersen

DEN 21. KL. 14.00: Gratis omvisning. Viggo Rivad. Poetisk realisme i Viggo Rivads fotografi

DEN 24. KL. 17.00: Gratis omvisning i udstillingen ved museums direktør Ingrid Fischer Jonge, Museet for Fotokunst, Brandts klædefabrik Odense

November

DEN 4. KL. 14.00: Gratis omvisning. Viggo Rivad. Rejsebilleder

DEN 11. KL. 14.00: Gratis omvisning. Viggo Rivad. Liv og Værk

December

DEN 9. KL. 14.00: Gratis omvisning. Viggo Rivad. Poetisk realisme i portrættet og miljøskildringer

DEN 16. KL. 14.00: Gratis omvisning. Viggo Rivad. Rejsebilleder

DEN 30. KL. 14.00: Gratis omvisning. Viggo Rivad. Liv og værk

SKRÆDDERSYDE OMVISNINGER

Større grupper kan bestille private omvisninger ved henvendelse til museet. En privat omvisning koster 800 kr. Ring på 49 14 10 17 eller mail info@nivaagaard.dk

VERDENS MINDSTE KUNSTBIOGRAF

Film om Viggo Rivad

Galleri II. Fotografer: Arne Abrahamsen og Knud Rogild-Hansen. Tilrettelæggelse: Stig Krabbe Barfoed, Produceret for DR 1994, Varighed: 22:31 min.

Flex. Journalist: Martin Mulvad

Produceret for TV2/Fyn 2008

Varighed: 05:48 min.

FIND VEJ TIL NIVAAGAARDS MALERISAMLING

Nivaagaards Malerisamling

Gammel Strandvej 2, 2990 Nivå

Tlf. 49 14 10 17

www.nivaagaard.dk

Seks tog i timen fra Hovedbanegården, Nørreport, Østerport og Hellerup. 8 minutters gang fra Nivå Station

Buslinje 388 direkte til døren

Stor parkeringsplads foran museet og handicapparkering

Entré: 70 kr.

Seniorer: 60 kr

Studerende, grupper og gæst til årskortholdere: 50 kr.

Årskort: 200 kr.

Årskortholdere: Gratis adgang

Børn og unge under 18: Gratis adgang

HUSK – KUNST SKAL SES I VIRKELIGHEDEN